СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 301. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 27. грудня, 1924.

VOL. XXXII. No. 301. Jersey City, N. J., Saturday, December 27, 1924. THREE CENTS

36 осіб згинуло в святочнім пожарі.

ГОБАРТ, Оклагама, 25. грудня. — Підчас гуртового святкування Різдва в місцевій школі занялося різдвяне деревці, а від нього й цілий будинок; в його пожарі згинуло 36 осіб, по части діти, що прийшли на забаву, по части їх родичі та знакомі.

Товпа не могла вибігти з горючого будинку, бо всі вікна були закратовані, а двері вузкі.

ПОТОПИЛИСЯ ЛЮДИ В НЕБУВАЛІЙ ПОВЕНІ.

БРИСТОЛ, Тенесі, 25. грудня. — Коло Солтвіл, в стейті Верджінії, прірвалася тама коло фабрики вапна Матіесона. В мить маленька нетеча, що протікала зі сеї тами, перемінилася в справдішну ріку, яка затопльовала долини, валила доми, порвала мости. Обчисляють, що в сій небувалій повени погибло 9 людий. 10 людий ще не найдено. Погинуло теж богато худоби й курий.

НЕ ХОЧУТЬ ПОТВЕРДИТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА.

МОНТЕПЕЛІЄР, Вермонт, 24. грудня. — Стейтовий уряд не згодився зареґіструвати яко законне товариство стейтовий Ку-Клакс-Клен. Провідники організації будуть пробувати легалізувати товариство в других стейтах.

НЕ СПОДІЮТЬСЯ УХВАЛЕННЯ ПІДВИШКИ ПОЧТОВИХ ОПЛАТ.

ВАШИНҐТОН, 25. грудня. — Як кажуть провідники сенату, й палати послів, на сій сесії конґресу не вдасться ухвалити проекту про підвишку почтових оплат. Проти нього заявилося так богато сенаторів, та конґресменів, що ухвала не перейде.

ЮНІ МАЮТЬ БУДУВАТИ ДОМИ.

НЮ ЙОРК, 24. грудня. — Кравецькі юні відбули тут нині наради в справі будови мешкальних домів для робітників.

Юнії думають вложити в се підприємство міліон долярів.

СОВЄТСЬКИЙ ЕПИСКОП ПРОГРАВ.

НЮ ЙОРК, 24. грудня. — Нюйоркський суд видав нині вирок у справі судової тяганини за маєтки російської православної церкви в Америці, за який побиваються тепер митрополит Платон та встановлений большевицькою „живучою церквою" Кедровський.

Суд заявив, що Кедровський не має права до церков, бо його встановило політичне, а не церковне тіло.

ТЕЖ ПРОТИ КИРИЛА.

НЮ ЙОРК, 25. грудня. — Сюди приїхав нині на італійськім кораблю Дуїліо князь Сергій Романовський, князь Ляйхтенберґ, кузин послідного царя Миколи Дрогого, і в своїй першій розмові з американськими газетярами пятнував монархістичну акцію великого князя Кирила, свого близького кревняка.

Князь говорив, що самого проголошення царя за мало. Опиратися на царські традиції в Росії теж за мало. Треба наперед зорґанізувати силу, повалити большевиків, а доперва тоді відбудувати царат. Не той буде валити большевиків, хто проголосить себе царем, але той буде царем, хто зорґанізує сю силу, що повалить большевиків.

ДАЛІ СВЯТОЧНИЙ „БУЗ".

НЮ ЙОРК, 25. грудня. — Нюйорські шпиталі дістали нині нових 34 пацієнтів, затроєних алькоголем. Мимо лікарської помочи сейчас померло з них трох.

СВЯТОЧНА ЛОВЛЯ.

НЮ ЙОРК, 25. грудня. — Прибережна сторожа піймала британський вітрильний корабель Патару, наладований горівкою та другими напитками вартости 500 тисяч долярів. Разом з ним арештовано 5 моторових лодок, що ждали коло нього на „штоф". При сьому арештовано 25 осіб.

УВІЛЬНЕННЯ З ВЯЗНИЦІ ПРОВІДНИКА ПРОГИБ. РУХУ.

ОСИНІНҐ, Нью Йорк, 25. грудня. — Зі стейтової вязниці випущено нині на волю Вілієма Андерсона, провідника Антисалюнової Ліґи, котрий відбув там 9-місячну кару за надуживанє фондів сеї організації для своїх цілий.

Зараз при виході з вязниці його арештовано знова і випущено на волю по зложенню кавції 5 тисяч долярів. Він каже, що готов далі боротися за свою ідею та що вязниця йому помогла, бо поправила його здоровля, вилічивши його з недуги горла та зубів.

КОНЕЦЬ ПРОЦЕСУ ПРОТИ ПРОПОВІДНИКА-ВБИЙНИКА.

МАВНТ ВЕРНОН, Иллинойс, 25. грудня. — Лава присяжних суддів, що розбирала справу подвійного вбийства, за яке були обжалувані методиський проповідник Гайт та його любовниця пані Світин, видала нині свій присуд, на основі котрого Гайт дістав засуд на досмертну вязницю, а пані Світин 35 літ тюрми. Вчувши присуд, обоє перечили, що вони винуваті, але погоджувалися на нього.

ПОКИНУЛИ ДІТИ.

ДІТРОЙТ, 25. грудня. — В середу в ночи, в саме навечеря Різдва, найдено в сьому місті 3 дітий, покинених матірями. Всі вони погибли від зимна. Поліція глядає за матірями.

МАЮТЬ РОЗСЛІДЖУВАТИ УМОВИЙ СТАН ВАНЦЕТТІ.

БОСТОН, Массечузетс, 25. грудня. — Заряд стейтової вязниці рішив віддати під дослід знаток психіятрії (науки про душу) Бартоломея Ванцетті, італійського імігранта, що був свого часу засуджений на смерть за вбитє касіера одного підприємства. Сей засуд робітничі організації в цілім світі приняли як несправедливий та видачий лишень тому, що обжалований признався до анархістичних переконань.

Сьогорічна коляда для Рідної Школи в старому краю.

КОЖДА УКРАЇНСЬКА ҐРОМАДА, КОЖДА ЦЕРКВА, КОЖДЕ ТОВАРИСТВО, БРАТСТВО, СЕСТРИЦТВО, СПІЛКА, БИЗНЕС І Т. Д. ПОВИННІ ЗЛОЖИТИ ВІД СЕБЕ ЛЕПТУ НА РІДНУ ШКОЛУ.

КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ҐРОМАДЯНИН І УКРАЇНСЬКА ҐРОМАДЯНКА, БЕЗ УСЯКОЇ РІЖНИЦІ, ПОВИННІ ЖЕРТВУВАТИ ВІД СЕБЕ, ПО СВОЇМ СИЛАМ, ЖЕРТВУ НА ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ПРОТИ НЕВОЛІ, ЯКУ НА НЕЇ НАКЛАДАЮТЬ ХВИЛЕВІ ПОЛЬСЬКІ ОКУПАНТИ.

НІХТО З УКРАЇНЦІВ НЕ ПОВИНЕН ВІДТЯГНУТИСЬ ВІД ТОГО ЗАГАЛЬНО-НАРОДНЬОГО ОБОВЯЗКУ.

ЖЕРТВИ ПОСИЛАТИ ЧЕРЕЗ ОБЄДНАННЄ НА АДРЕСУ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

БУРЯ ЗМЕЛА МОРЯКА

Мобіл, Алабама, 25. грудня. — Сюди приїхав норвезький корабель Даго та повідомив уряд, що страшна буря, яка зачалася корабель на Мексиканськім заливі, змела з покладу корабля моряка Вілієма Ольсона, як він був занятий малюванням покладу.

ДАРУВАВ ТРИ МІЛІОНИ МЕЖИ РОБІТНИКІВ.

Коламбас, Огайо, 25. грудня. — Вілліем Ритер, великий купець дерева, роздав межи своїх робітників коло 3 міліони дол. в шерах свого підприємства на Різдвяний дарунок.

ОБОРОНА НЮДЖЕРСЬКИХ БУТЛЕҐЕРСЬКИХ ПОЛІСМЕНІВ

Джерзі Сити, Н. Дж. 24. грудня. — Полісмени захоплені федеральними прогибіційними урядниками за змову з бутлеґерами, бороняться, що ціле обжалованє се політичний маневр ворогів теперішнього заряду міста.

БУРІ НА ОКЕАНІ.

Ню Йорк 23. грудня. — Вісім пасажирських кораблів приїхало нині до сього порту а кождий з них був обложений ледом і снігом. Кождий з них спізнився через страшні бурі на океані на один до трох днів.

САМОГУБСТВО ВАРШАВСЬКОГО КНИҐАРЯ.

У Варшаві повісився книґар М. Бартельштайн. Причиною самогубства була фінансова кріза.

ЧОМУ ЯПОНЦІ ТАКІ ЧЕМНІ?

Цим питаннем займається один англійський вчений — філольог (що досліджує мови). Він каже: Коли Японці нібито дуже дбають про те, щоб бути, як найбільш чемними і ніколи не позволяють собі на якесь різке, чи прикре слово, то по просту тому, що в їхній мові нема різких і негарних слів, а є тільки самі чемні. Отже вони не мають просто мовного засобу, щоби виразити свою нехіть, негодованнє, гнів, то що.

ТРАҐЕДІЯ ЖАНДАРМСЬКОЇ СТАНИЦІ.

В Кашляках збаражського пов. старший жандарм Францішек Бартко застрілив молодшого жандарма Н. Шигля за невиконанне приказу. По хвилі Бартко отямився і вистрілом з револьвера сам позбавив себе життя.

„РУССКІЙ ЗАҐРАНИЧНИЙ ИСТОРИЧЕСКІЙ АРХИВ".

В Празі оснувався російський історичний архів, якого завданням є збирати матеріяли до історії світової війни та російської революції. Архів збирає рукописні і друковані матеріяли, головно межуари учасників війни та реводюції.

ЩЕ ОДНА КОМУНІСТИЧНА ДРУКАРНЯ.

Дня 15. м.м. викрила варшавська поліція комуністичну друкарню під фірмою „Польдрук". При ревізії найдено велику скількість друкованих відозв та приладжений до друку рукописний матеріял. Арештовано управителя друкарні й зецерів.

106-ЛІТНА НАРЕЧЕНА.

В одному з німецьких сіл рішилася 106 літна вдова, якої муж вмер тому сорок років вийти в друге заміж. На цю думку прийшла вона після смерти свойого хліботавця, одного земельного власника; й здається, що мусить вийти за між бо інакше не буде кому її долягнути в останніх літах життя. Та заки ще вийде заміж хоче вивічитися, бо тяжко занедужала.

ПАПРИКОЮ В ОЧІ

До тепер сипано в очі піском. Але Ева Дідух, яка зберегла свому судженому вірність цілих 14. місяців, довідавшись, що він її зраджує засипала йому очі... паприкою. Трагедія мала місце на одній з львівських уличь, супротя чого недібрану пару спроваджено на поліцію.

РВІЗІЯ У НАУКОВОМУ ТОВ. У ЛЬВОВІ.

В неділю, дня 23. 11. ц. р., о год пів до першої в полудне відбулася в друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові поліційна ревізія, котра тревала около 2 год. Глядано за одною брошурою, виданою за границею. Не найдено нічого.

ВИЇЗД ПОЛК. КОССАКА І СТРІЛЬЦІВ НА РАД. УКРАЇНУ

Цими днями виїхав з Йозефова в Чехії Гриць Коссак, б. командант Усусусів. Разом з ним виїхало около 200 старшин підстаршин і стрільців УГА. Всі вони вступлять там в ряди червоної армії, перейшовши передтим відповідні військові і політичні курси.

1894-1924

Ювилейна Кампанія

ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА

МУЖЧИН, ЖЕНЩИН, ХЛОПЦІВ, ДІВЧАТ І ДІТИЙ ВІД 1-ГО РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ

НА ОБОЗПЕЧЕННЄ ВІД $100 ДО $2.000 ПРИЙМАЄТЬСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

$1,200,000.00

НАЙБЕЗПЕЧНІША І НАЙКОРШІ ВИПЛАТА ЗАПОМОҐ НА СЛУЧАЙ ТЯЖКОЇ НЕДУҐИ, КАЛІЦТВА АБО СМЕРТИ

Приєднуйте Нових Членів!

Франція не вірить у тривкі мирові відносини до Німеччини.

ПАРИЖ, 25. грудня. — Французи сього Різдва бавились дуже весело як бувало перед війною. Одначе ґазети і політики з нагоди Різдвяного „мира на землі" вказують, що Франція зовсім не має причини радіти миром, бо її ворог, себто Німеччина, зовсім не думає про мир, але готується до війни з Францією.

Длятого, кажуть Французи, мир для Франції не запевдається надовго і вона мусить бути готова до війни.

Вони не вірять в розоруженнє Німеччини, кажучи, що годі розоружити таку державу як Німеччина із 70,000-овим населеннем.

ЕРРІО ПРОТИ ЖІСРАНА.

ПАРИЖ, 25. грудня. — Премієр Еррію вислав осторогу французькому амбасадорови у Вашингтоні, щоб на відхідному не складав заяв іменем Франції.

Він має ще бути в Америці два тижні, одначе Еррію загрозив йому, що коли не буде мовчати, так відкличе його негайно.

СИН АМЕРИКАНСЬКОГО ҐОВЕРНОРА БАВИВСЯ У ҐАЗАРДОВУ ҐРУ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 23. грудня. — Недавно вибрався до Европи син ґубернатора Філіпін, ґенерала Вуда, полковник Осборн Вуд, котрий в останньому часі заробив понад пів міліона долярів на грошевій біржі в Ню Йорку. Він хотів такогосамого щастя попробувати і в Европі.

Тому поїхав на ґазардову ґру до Монако і до Франції. В Монте Карльо за короткий час виграв два міліони франків, а відтак до Біярріц. Вкінці він зачав ґрати в баккарат в клюбі Рі Мішодіер в Парижі. Там його не повезло. Програв не тільки три міліони франків (не цілих $200,000), які виграв, але і значну частину ґроший, які заробив на Вол Стріт в Ню Йорку.

Тепер він кидає ґру і каже, що вже ніколи не буде ґрати жадної ґри крім „бриджу".

По страті вертається до Америки і хоче дістати джаб в Филадельфії.

Його жінка невдоволена його поведенням і подає до суду о розвід.

ЗИТА ХОЧЕ ВЕРНУТИСЬ НА УҐОРЩИНУ.

Будапешт, столиця Уґорщини, 23. грудня. — Мадярські монархісти подають до відома, що цісарева Зита хоче вернутись на Уґорщину із сином Оттом, котрого Мадяри хотять коронувати на короля.

БОЙКОТУЮТЬ ПАНІЮ КРАССІНОВУ.

ПАРИЖ, 25. грудня. — Учера прийшла жінка большевицького амбасадора Леоніда Крассіна до склепу дорогих суконь і хотіла купити кілька для себе. Але вона не уміє по французськи і просила, щоб прикликано дівчат, що вміють по російськи. Купець прикликав 4 Росіянки, що у нього працюють, але всі відмовились навіть говорити до Крассінової. Були се російські аристократки, що тепер у склепі заробляють на хліб. Купець ґрозив, що їх прожене, як не будуть говорити до Крассінової, але вони не змінили своєї заяви.

РІЗДВО В МОСКВІ.

МОСКВА, 25. грудня. — Москва обходила нині Різдво по новому стилю. Церкви були переповнені вірними, але по хатах було пусто і холодно.

Люди не мали не тільки дарунків, але навіть що їсти, ані чим запалити в печі.

Склепи продавали і мясо і печиво і горівки, але тільки богатші могли купити, а бідна маса мусіла обходитись без усього.

Села обходити-муть Різдво по старому стилю, 7-ого січня, 1925.

ОСЛО.

КРИСТІЯНІЯ, столиця Норвеґії, 25. грудня. — Столицю Норвеґії перезвано на Осло. Так буде вона офіціяльно називатись від 1-ого січня 1925.

Столиця Норвеґії мала назву Кристіянія протягом останніх 300 літ, одначе 600 літ передтим місто, що прилягало до пізнійшої Кристіянії, називалось Осло. Пізнійше оба міста зросались і задержали назву Кристіянія. Одначе Норвежці хотіли обновити давнійшу назву і тепер приняли назву Осло.

ВИҐРАВ ПО СМЕРТИ.

МАДРИД, столиця Еспанії, 23. грудня. — В еспанській державній льотерії перед сьогорічним Різдвом виграв $140,000 старець Кінтана, котрий помер в минулу пятницю.

Він оставив був родину у крайній біді, та тепер вона стала богатою.

НОВІ ВИВОРИ В ЕҐИПТІ.

КАІРО, Египет, Африка, 23. грудня. — Египетський парлямент постановив остаточно розвязати парлямент.

Король Фуад оголосить нині про се декрет.

Вибори будуть до двох місяців по проголошенню декрету, а в 10 днів по виборах збереться парлямент на першу сесію.

ЦІКАВИЙ СПОСІБ БОРОТЬБИ.

БЕЛҐАУМ, Індія, 23. грудня. — Могандас Ганді, котрий є новим президентом індійського національного конґресу, який зачне тут свої наради в сю пятницю, заявив, що він держатиме сей уряд лише під умовою, що кождий член конґресу напряде 2,000 ярдів вовняної пряжі.

(Се спосіб боротьби проти англійських вовняних виробів).

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Slovenian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ .75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 3.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинокоє число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сітї і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.0
На три місяці ..... $ 2.7

За зміну адреси належить 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order
Поштова „Свобода": 498 Montgomery Street, Jersey City, N. J.
Телефон „Свободи": 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Президіяльне голосованнє.

Федеральний уряд подає до публичного відома дуже цікаве остаточне перечисленнє голосів зі сьогорічних президіяльних виборів.

Цікаве се перечисленнє хочби вже тому, що всі знали, що Кулидж вибраний наново, але не відомо було, що його побіда була така значна, як отсе показується з остаточного перечисленя голосів. Показується саме, що з відданих голосів, які виносили разом близько 29 мілионів, кандидат республиканської партії дістав близько 16 мілионів або 54 процентн голосів. Коли взятн під увагу, що чотири роки тому назад тодішний республиканський президент Гардинг, при тодішній реакції до Вилсонового правління, дістав голосів лишень о 433,000 більше, як тепер дістав Кулидж, то сей факт засвідчить справді про те, як твердо стоїть республиканська партія.

Президент Кулидж дістав при виборах більше голосів, як всі його противники, дарма, що сенатор Ла Фолет власне на се грав, що він розібе голоси республиканців і в той спосіб перенесе вибори президента до конгресу. Зі сих кандидатів, кандидат демократичної партії Дейвис дістав всего не цілих 8 і пів мілиона голосів, як на стару партію, рішучо замало. Се саме покажеться теж з того, що Дейвис не дістав навіть тільки голосів, кількох 4 роки тому дістав був тодішний демократичний кандидат Какс помимо того, що скандали Вилсонівського деспотизму тоді стояли богато яснійше в людській памяти, як тепер.

Кандидат третьої партії, сенатор Ла Фолет, дістав 4 мілиони 800 тисяч голосів. Партія його побідила лишень в одному стейті, а побила другу партію в 12 стейтах. Як на перший рік своєї політичної карієри, се був досить показний голос, головно коли порівнати сей виспід зі здобутками такого популярного провідника, як Рузвелта, в 1912 році.

Американські комуністи показали таку малу силу, що на сей хвіст ніхто не звертає найменчої уваги. Самі комуністичні газети стараються заголюкати сей скандал вигукуваннями про невдачу Ла Фолета.

„РОЗУКРАЇНІЗАЦІЯ"

Відомий український письменик Г. Коваленко-Коломацький, в писмі до редакції київського „Більшовика" з 2-ого грудня пише таке:

„Дня 26-ого цього місяця довелось мені, яко безробітному, бути на „явці" на Біржі праці „Робітос" (союз робітників освіти). Людей, — тиск, шум... Коли це розлягається голос одного із співробітників Профспілки: — „Товарищи, вниманне! Требуется в Шевченковский Округ"... Далі „товарищ" цей, тримаючи в руках папірець, писаний очевидно по українськоиу, загикаючись та зупиняючись, перекладае на „общепонятний", що саме „требуется".

„Отже на папері — українізація, а в життю — розукраїнізація", — мелянхолійно стверджує Коваленко-Коломацький. Шкода, що не подае, кому-ж та посада на Шевченківщині дісталась, „де, як видно було зі змісту перекладеного „товарищем" по російськи папірця, писаного по українськи, вимагалося знання української мови. Чи не такийсамий „товарищ", що „общепонятним" в урядованню користатись буде?

При сій нагоді Коваленко-Коломацький відповідае на статтю А. Сліпанського в „Більшовику" ч. 269., де той клопочеться, щоби ВУАН (Всеукр. Академія Наук) положила край всяким суперечкам „про окремі слова та фрази, як їх треба правильно перекладати і писати", і цілком слушно каже на се таке:

„Товаришам з обнавательською психольогією, які наважаться не то балакати по українському, щоб навчитись мови, а навіть писаного по українському паперу не мають охоти в голос прочитати, заходи ті академічні не стануть у пригоді, бо не в невиробленности мови, а чи там „смеси местних наречий", як кваліфікуе сучасну нашу мову т. Слїпанський, тут діло... „В корінь треба дивитися, в корінь" — каже К. Прутков. А той корінь легко можна побачити, він вилазить немов шило з мішка... Треба тільки відкинути сентименти".

Треба тут запримітити, що рішні „українізатори", в роді отого „товариша" що не хотів прочитати перед безробітними папіpця по українськи, (а курси української мови напевно скінчив „з успіхом!"), а для „понятливости" перекладав його на російську мову, часто тепер апелюють до ВУАН, щоб вона положила край суперечкам, як треба правильно по українськи писати. Але роблять се здебільша не тому, що їм на самій річі залежить, а тому, щоб дзьобнути саму ВУАН. За притоку до сього штурму на ВУАН, взяли вони першу книжку „України", орган історичної секції ВУАН, що зачала виходити під редакцією проф. М. Грушевського. Складена і видана, судячи по всьому, на швидку, ся книжка дійсно має богато дрикарських похибок та і мова статтий не узгіднена. І за це всі хватились: Дивіться, мовляв, сама ВУАН не порішила справи, як треба правильно писати, то й ми почекаемо, а тимчасом „общепонятним" послугуватись будемо...

Але отой „штурм" на ВУАН робить враженне, що тут не про узгідненне мови, не про правопись і дрикарські похибки ходить, тільки відчувається якась недоброзичливість до науки, яка не тільки в Европі, але й в Америці, в Західній Европі на еміграції і навіть на нашій рідній землі. Обеднанне служить рівночасно за гасло обеднання, яке одиноке веде до відбудови нашої держави, яка хвилево упала через недостачу обеднання.

А далі ідуть місцеві товариства, церкви, братства, сестрицтва, Січи, клюби, спілки і т.д. Все те також громадська справа.

Кождий з нас торік або помір сим установам чи то працею чи грішми, або зашкодив ширеннем кирині, анархії, а навіть своєю **байдужностю** і сим, що ховаеться перед світом і людьми в закутині своєї хати.

Вкінці справа теж великої ваги **праця і жертви для нашого старого краю в Европі.**

Мусимо тямити, що всі другі народи, що були в останніх часах невільні, а здобули свободу, одержували поміч від своїх земляків, з Америки. І при сій допомозі побідили.

Сим побідять і Українці.

* * *

Коли приходили на чергу серед американських Українців в минулому громадські справи, то десятки тисяч, коли не сотки тисяч з них думали над тим. **якби то не дати.** І вкінці видумали спосіб. Поховались по кутах і не дали. Се не свідчить так про скупість, як радше про **нездарність і непорадність.** Бо кождий добрий газда у своїй родині вміе подбати не тільки про себе і родину, але також і про громадську справу. Хто викручуеться від жертви кількох долярів у рік, сим тільки свідчить, що настільки непорадний і нездарний, що не вміе подбати, аби міг дати сю жертву.

Але єього не повинно бути в 1925 році.

Зачнім Новий Рік сим, що всі подумаемо, **якби то дати жертву** на Рідну Школу. І всі даймо,а буде нам щасливий рік, бо зачнемо добрим ділом.

— —

А відтак постановім собі поступати таксамо і у всіх громадських справах.

На порозі Нового Року.

ЧИ ТРЕБА ЗМІНИ І ЯКОЇ?

Приходить Новий Рік; приходить Різдво; зачнеться новий період нової життевої боротьби і нової праці, як для одиниць так і для загалу.

Се час обрахунку. Кождий повинен спитати себе, як я газдував торік, і повинен сказати собі, як повинен газдувати нарік, аби було красше.

Сей обрахунок повинен кождий зробити про себе самого, для свого **особистого** добра. Він повинен зазначити собі новую програму бодай на один рік наперед.

А рівночасно кождий також повинен здати перед собою і рахунок **громадський**, що він доброго, або злого, зробив для громади.

* * *

Хто працював для справи громадської, або дав яку жертву на одну чи більше громадських справ, сей зробив для сеї справи добре. Але хто псував народній справі; хто ширив кирину, або анархію, **або нічого не робив, і нічого не давав**, сей шкодив громадській справі. Се треба тепер розважити і сказати собі: Ні, в 1925-ому році я буду ліпшим громадянином! Буду з усіх сил працювати для справи громадської і буду давати жертви на неї.

* * *

Які-ж то ті справи громадські?

Іх богато.

От перша: Дбати про розвиток і зріст Українського Народного Союза. У. Н. Союз — се добро і доробок всього українського народу в Америці. Отже кождому Українцеви, кождій Українці, кождому товариству,, кождій установі, кождій громаді і всьому загалови повинно дуже богато залежати на сьому, щоб У. Н. Союз постійно і твердо зростав в щораз більшу силу і став дійсною твердинею українською в Америці, що булаб опорою й охороною усіх наших земляків на тутешньому континенті.

А кождий з нас може до сього причинитися через приединяване все нових і нових членів і членкинь. І кождий повинен се робити,розуміючи засаду взаімности, що всі тут трудяться для одного, а один для всіх.

Далі візьмім Обеднанне. Його сила в обеднанню всіх громад і всіх громадян для спільної праці через централю. Сила Обеднання то не самих урядників, але обеднаного загалу. Його праця і допомогова акція се діло того обедианого загалу для загалу нашого в Америці і для нашої рідної землі. І його сила й успіх мають ще й великий вплив виховуючий на український загал в Америці, в Західній Европі на еміграції і навіть на нашій рідній землі. Обеднанне служить рівночасно за гасло обеднання, яке одиноке веде до відбудови нашої держави, яка хвилево упала через недостачу обеднання.

А далі ідуть місцеві товариства, церкви, братства, сестрицтва, Січи, клюби, спілки і т.д. жили кождий від себе більшу суму, також офірували кождий хоч одного лиш долляра на сю гуманну ціль. Ми думали, що по сій статті за один тиждень вплине бодай кількасот долярів лиш від наших самих маетніших людей по 1 дол. Та дарма. Видно серця бізнесменів тверді. Та Комітет не тратить надій і певний, що наші бізнесмени поставляться і дадуть з себе гарний примір, если не всі, то хоч лучша частина.

З другої сторони бачимо обяви дуже гарного заінтересованння не ліно в ділах, але й в письмі. І так п-ні Яхно з Редінг пише до Комітету так гарно, що не можстриматися, щоби не помістити сего в газеті, не тому лиш, щоби дати пізнати патріотизим авторки, але, щоби дати примір і заохотити других до доброї справи. Ся особа пише так:

В Америці, ч. 136, прочитала я заклик о добровільні жертви на річ п. Зазуляка. Хоч не розпоряджаю матеріальними средствами, але й я купила тіжетів за одного долляра, а тепер з нагоди імянин п. Михайла Зазуляка посилаю 5 дол. з желаннями, щоби Господь приверпнув йому утрачене здоровле, та щоби при помочи його приятелів-патріотів дійшов до цїли та осягнув свій власний куточок, та щоб Господь Бог помір му звеличити ще не один наш концерт на славу Неньки України.

Другий дуже гарний лист з Бінгтемтон, Н. Ї., який звучить:

В розговорах на всякі теми в Клюбі укр. Громади піднято гадку помочи нашому хорому Артистови Мих. Зазулякови. Без жадних зборів, без жадних покликів о.о. Духовних, наші громадяни назначили чотирох людий, а самє: І. Смика, Т. Миника, П. Панкевича і Т. Іванова, які на другий день пійшли по хатах між Українців за збіркою і зібрали 25 дол. і 25 цнт. (50 І дол. зложили: І. Прятко, Р. Лабай, Н. Чамбул, М. Гудячок, Т. Пінзьола, Н. Приставш, Б. Війтів, Е. Коско, Т. Хиль, М. Бодзяк, Т. Ковач. По 50 цнт. С. Сосницький, Н. Чубінак, А. Глинка, П. Дик, М. Гнат, П. Боднар, Л. Дик, Т. Миник, Т. Смик, П. Садовець, Т. Іванів, В. Гавриляк, П. Панкевич, О. Легкодух, С. Галушка, С. Лех, І. Сенів, Н. Коцан, Д. Петрішин, М. Сташко, М. Хость, І. Кулик, Н. Тилька, Т. Клиш. Решта дрібнійшими датками. Посилаючи ці гроші, ми жертводавці кличемо другі громади в Америці до жертв. Поможім нашому хорому Артистови набути власний дім-кокутик. то з нас не чуе ніхто п. Мих. Зазулякови особисто ,той має нагоду почути його голос і виконанне пісні в укр. рекордах, яких так много наспівав своїм чудовим голосом Мих. Зазуляк. Оцінім його заслуги для добра і слави України, тимбільше, коли він хорий і не може заробити на власне житте і житте своєї старенької матери. Покажім свою любов до укр. пісні та музики. Спішім з помочю, щоби не було за пізно. тоЖ зараз дае, сей два рази дае. — **Жертводавці з Бінтемтон.**

Сі оба листи самі про себе говорять і додавати нема що, хиба подякувати від Комітету за слова заохоти, милосердія і патріотизму.

На остаток Комітет повідомляе шановне Громадянство, що на нди 25. падолиста с. р. був скликаний ширший Комітет в справі п. Зазуляка. Запрошене розіслано 23 до людей значніших з околиці Ню Йорку, однак не всі явилися. На сім зібранню ухвалено дальше підтримати збірку, щоби дійти до якоїсь суми, защо можнаби бодай невеличку фарму закупити недалеко Ню Йорку. До Комітету чотирох (о. Чаплинський, о. Кузів, п. І. Ваверчак і п. Я. Корнат) долучено еще трех, а то: о. Лотовича, п. Дембіцького і п. Вінтоняка і сим трем поручено справу вишукання і згодження відповідної фарми.

Коли вже збереся значніша сума гроша і вишукаеся фарму, тоді ще раз покличеся ширший Комітет на нараду і вислуханне справоздання.

Теперішний Комітет сімох просить всіх милосерного серця Родимців помагати в сій справі і агітувати і складати жертви і засилати як давнійше на руки: **Rev. M. Kusiv, 23 Walnut St., Hartford, Conn.,** виписуючи чеки на ім'я касіера: **John Waverchak.**

За всі зложені доси жертви і труди всім П. Т. Громадянам щира дяка, на Бог заплатить.

ЗА КОМІТЕТ:
о. Чаплинський.

ДОПИСИ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

В справі п. Зазуляка.

Дальший виказ жертв для хорого Артисти:

Попередно зложено і оголошено в ч. 269 Свободи	$655.87
Чек о. Пеленського з Бостону затратився на почті—і о. Пеленський прислав другий чек на суму	31.60
Таксамо затратився чек о. Коритовського з Редінг, Па., а тепер вложено	8.70
Моні-ордер п. Р. Гвоздевича, учителя з Ансоніі, затрачений на почті, прислапий другий раз почтою	21.00
о. Вол. Держкурука з Майнервил, Па.	32.00
о. Мих. Паздрій з Вилкс Бері	30.70
Теодор Сенк від Українців з Бінгтемтон, Н. Ї.	25.25
о. Николай Волощук з Дженет, Па.	2.00
Михаіл Висончанський з Сиракюз, Н. Ї.	1.00
Зофія Яхно з Редінг, Па.	5.00
о. Миron Залітач зі Скрентон	5.00
Петро Ткачук зі Скрентон, Па.	5.00
Петро Дочичи зі Скрентон, Па.	2.00
Юрій Крайківський зі Скрентон	1.00
Разом до нинішнього дня	$826.12

Ся сума еще дуже маленька, щоби закупити якусь відповідну фарму з домиком і огородцем в околиці нюйорській. Вже попередно комітет відозвався був до сердець богатших людей, наших бізнесменів і просив, щоби вони на взір Перт Амбойський, які самі зло-

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?

ПРОФ. ІВАН ОЛЕКСЕЙЧУК
270 MAIN ST., ROX 377
ПОЛІТИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ДОПОМОГИ
ВСІ ДОКУМЕНТИ
ПЕРЕКЛАДИ З УКРАЇНСЬКОЇ НА АНГЛІЙСЬКУ
ДРУКОВІ ЗАЯВИ ТА ІНШІ ВСЯКІ ПРОШЕННЯ
ПРИЙМАЄ ЩОДНЯ ВІД 9 ДО 5 ГОДИНИ ПОПОЛУДНІ
ВОРСЕСТЕР, МАСАЧУСЕТС

НЕПОВОДЖЕННЯ

БОЛЬШЕВИЦЬКІ НЕВДАЧІ НА МІЖНАРОДНІМ ПОЛІ. — ВИБОРИ В НІМЕЧЧИНІ. — НЕПОВОДЖЕННЯ В АНГЛІЇ, НОРВЕГІЇ ТА ФРАНЦІЇ. — ПУЧ В ЕСТОНІЇ. — А МИ?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Комуністичні фонди в Европі падають усе низче й низче. Протягом останніх кількох тижнів комунізм, совітський уряд і третій інтернаціонал (по суті це все одна компанія, тільки під рїжними назвами) потерпіли на міжнародним полі цілу низку дуже дошкульних невдач. Стискаеться серце червоної Москви при перегляді цих невдач. Тим більше підстав мають усі противники комунізму й червоної окупації на Україні бути вдоволеними. Іх неповодження — наше щастя.

НІМЕЦЬКІ ДЕРЖАВНІ ВИБОРИ, які відбулися дня 7. грудня, мали під цим оглядом велике симптоматичне значіннє. Німеччина — барометр Европи. Ще перед 7 місяцями комуністи зібрали на виборах мало не 4 мілиони голосів і провели до райхстагу 62 своїх послів. Цілий світ з цікавістю вичікував наслідку нових виборів. Що то буде: чи виграють чи програють комуністи?

Вони програли. Замість дотепершніх 62 вони провели до нового парляменту лише 46 своїх послів. ВОНИ ВТРАТИЛИ 16 ПОСОЛЬСЬКИХ МІСЦЬ, себ-то більше четвертої частини. Зате соціяльна демократія здобула 31 нове місце в парлямснті.

Це недвозначно показуе, що робітничій й селянські маси Німеччини починають увільнятися зпід впливу тріскучих комуністичних фраз. Вони вертають під свої старі прапори, тратять віру в спасенність московських рецептів і стають до комунистів спиною.

Німеччина ще недавно була тяжко-хора. Вона ще й тепер не зовсім здорова. Тому процес визволення працюючих мас зпід комуністичних впливів може там розвиватись лише помалу. Але він розвиваеться. Останні вибори це виразно показали. Комуністи тратять у Німеччині грунт під ногами.

Ця невдача була лише останнім кільцем у ланцюгу инших невдач, які перед тим упали на комунізм в Европі. На виборах В АНГЛІЇ комуністи провели ТІЛЬКИ ОДНОГО свого кандидата, хоч перед цим вони розвинули шалену агітацію й хоч самі вибори були розписані наслідком комуністичного скандалу. Не помогло нїщо! Політично-виховапий англійський виробець не схотів голосувати за комуністів. А що там знайшлось кілька тисяч підкуплених чи запоморочених людців, які пропхали того единого комуніста, то, мовляли, в сімї не без виродка.

Ще гірше пішла справа В НОРВЕГІЇ. Коли в Англії комуністи на виборах нічого не заробили, то вони принаймні можуть себе потішати тим, що вони там нічого й не мали перед тим. А чого человік не мав, за тим він не дуже й плаче. Але в Норвегії комуністи досі мали аж 14 своїх послів, а на виборах 22. жовтня вони провели тільки 6, отже ВТРАТИЛИ 8 ПОСОЛЬСЬКИХ МІСЦЬ, СЕБ-ТО МАЛО НЕ ВСЕ. Це вже тяжкий удар, який трудно переболіти, й не дивно, що в день виборів над реакцією комуністичної часописи в Кристіянії мавя жалібний прапор... Це була жалоба по втраченій владі над працюючими масами!

Таемничі ниточки, що тягнуться з Москви до всіх чужих держав, в откритій виборчій боротьбі зістали подерті й поплутані в Англії, Норвегії та Німеччині. Але червона Москва воюе за здійсненне своїх кріавих ідеалів не тільки шляхом виборчої боротьбиці Вона має ще один спосіб боротьби — т. зв. БЕЗПОСЕРЕДНУ АКЦІЮ. Вона посилае своїх прихильників ви наймитів не тільки до виборчих урн, але й НА БАРИКАДИ. Вона дае їм в руки не тільки виборчі листки, але й КРІСИ ТА БОМБИ.

Останнього способу — способу безпосередної акції — московські червоні дириженти спробували вжити В ЕСТОНІЇ. Дня 1. грудня в естонській столиці, Ревалі, вибухнув комуністичний „ПУЧ". Наймити червоної Москви обсадили кілька урядових будинків, замордували одного міністра, кинули бомбу в помешканне президента республики й розстріляли 18 поліцінтів. Але Естонці — завзятий і солідний народ. Зимою 1919-20 р. вони дали собі раду з цілою большевицькою армією, яка день і ніч штурмувала їх фронт — дали вони собі раду й тепер. Купку комуністичних бандитів вони швидко зрсбили нешкадливою, й вже на слідуючий день в Естонії знов було тихо й спокійно.

Не виграла й ця московська карта. Завели вибори — завела й безпосередна акція. Европа потроху видужуе від московської поганої хороби, її організм все більше противиться розкладовій силі червоних бакцилів. Либонь не дуже помиляеться ческий міністр Бенеш, коли каже, що ЗА ДВА РОКИ ЕВРОПА ЦІЮ ХОРОБУ ЗОВСІМ ПЕРЕБУДЕ.

* *

А ми?

Саме тепер, коли комунізм хилиться до упадку, коли вода все більше підступае московській червоній владі до горла, коли їй не стае чим дихати й вона от-от захлипнеться в тім морі крови, що вона пролила, — саме тепер серед де-яких наших кругів починае набирати популярности „орієнтація на комунізм", „орієнтація на СССР"... Хтось сказав, що коли якнебудь сила починае хилитись до упадку, тоді українська політика починае на неї орієнтуватись. Мабудь, що це таки правда, бо інакше серед нас не зминалася б „сотітська орієнтація" саме в ту хвилину, коли цілий світ од совітської влади одвертаеться.

Радянин.

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ВОКАЛЬНО-МУЗИЧНИЙ
КОНЦЕРТ
ГНАТА ПАЛАЖІЯ
укр. оперового співака, при участи Хору ім. М. Лисенка, солістів і танцюристки, уладжений
заходом Української Кат. Парохії св. Івана Хрестителя, Хору, Товариств і Братств із гір міста в Джерзи Сіті, Н. Дж.
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ГРУДНЯ 1924 РОКУ
в WHITE EAGLE HALL,
335 NEWARK AVENUE, JERSEY CITY, N. J.
ПОЧАТОК О ГОД. 6.30 ВЕЧЕР. — ВСТУП $1.00, 75 І 50 цнт.
Програма дуже різнородна і забавочна. До рапсленої участи запрошуються всіх місцевих і довколишніх гостий
296 КОМІТЕТ.

ЩО БАЧИТЬ ЧУЖИНЕЦЬ У ПОЛЬЩІ?

—о—

Варшавський кореспондент берлінської „Фоссіше Цайтунг" містить у числі з 21. падолиста допись про політичну боротьбу в Польщі і каже між иншими:

Не зважаючи на остру критику в часі буджетової дебати кабінет Грабського лишився. Внесок національних меншостий на висловлення сьому кабінетови недовіри провалився голосами польськими партій. Одначе становище кабінету не поправилося ні на волос. На нього дивляться як на конечне зло. Правиця є невдоволена з нього з приводу закордонної політики, лівиця з приводу внутрішної політики, а одні і другі невдоволені економічною політикою, себто ресоратом Грабського. Одначе ні правиця ні лівиця не має відваги валити кабінету, бо ні одна ні друга сторона не могла б утворити правительства більшости. Польська лівиця, що раз кричить про свій лібералізм, уважає самозрозумілою річчю унеможливити послам національних меншостей заняти своє місце в парламентарній більшости. Отже Грабські мусить лишитися. З огляду на будучі вибори всі партії ведуть опозиційну політику звалюючи вину за всі нещастя і недостачі на уряд. Грабські витягаючи консеквенції з критики за його санаційну акцію і стараючись о підмогу польських партій, зреконструював свій кабінет. Щоб вдоволити правих віддав їм портфелі внутрішних справ і судівництва, а щоб і ліві не гнівалися дав їм міністерство прилюдних робіт і покликав поміркового ліберала Тугута на віцепремієра. Правиця добачила в сьому вворот на ліво, лівиця зворот на право, а в самій річи лишилося старе невдоволення в обох таборах.

Головна проблема, якою займаються польські партії, є повалення кабінету Грабського. З огляду на вище подані причини вони не мають відваги зробити сього. Тому лишається одиноки вихід: розвязання сойму і розписання нових виборів. Та в Польщі се дуже тяжка справа. Конституція не дає президентови права розвязати сойму, сойм може сам розвязати себе потрібною до сього більшостю. Отже тому хорують не тільки на уряд, який сило є безсиллям сойму, але й на сойм, який може покінчити таки самовбійством і то тоді, коли подавляюча більшість сойму бачить інтерес в самовбійстві. Покищо і приміра і лівиця не виявляють такого інтересу, сойм буде займатися справами, прим. у язикових законах, являються тяжким компромісом і на них ледво, чи вдасться взяти польській державі національні меншости. Як що б однак Тугут схотів взятися до глибшої і справдішної розвязки — та скоро булаби парляментарна більшість у соймі, яка змелаб, кабінет, що поважився б підважувати тезу, що в „Польщі, тільки Поляки є панами".

Правительство Грабского-Тугута стоїть перед завданням, яких воно не зможе розвязати з теперішнім соймом і йдучи золотою серединою. Се знають польські націоналісти й покладають на се великі надії. Вони хочуть або диктатури або парляменту на взір фашистського, а навіть чути голоси за монархією. Правиця готовиться до боротьби за заміну конституції лівиця в обороні демократії (очевидно для Поляків —прим. Ред. У. П.") Криза довкруг конституції мов громова хмара зависла у воздусі.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний член У. Н. Союза, від. 292, в Детройт, Мишг., братства св. І. Хрестителя складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділенне мені запомоги в сумі $50.00. Таксамо дякую всім членам мого відділу, котрі теж причинились до доброгодія. Всім урядникам і членам У. Н. Союза многая і благая літа.

Василь Осейчук.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ, НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СО ЮЗІ СЕЙЧАС.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАРНЕГІ, ПА. Отсим подається до відома всім членам Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 384, що мітинг відбудеться дня 28. грудня 1924, в салі парафіяльній на Жен стріт, точно о 2-ій годині пополудни. Проситься усіх товаришів, щоби прибули на сей мітинг бо буде справоздание за цілий рік і вибір нового уряду на рік 1925. Неявившийся член на сей мітинг заплатить кару після уховали. — Д. Яворський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться 28-го грудня, в неділю, в перший год. пополя. в сали церковній. Проситься всіх членів прийти на сей мітинг, бо буде справоздание урядника і вибір нового уряду. Всі членки, щоби кожда привів бодай одного нового члена. — Ст. Медвідь, предс.; М. Гнатів, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбудеться в четвер, дня 1-го слія 1925 р. (на латинський Новий Рік), о 2-ій годині пополудни. Всіх членів проситься точно явитись на сих зборах, де буде справоздание з діяльности за цілий рік, як рівнож вибір нового уряду на рік 1925. Обовязком є кождого члена не тільки самому прийти, але також припровадити своїх знакомих і впливути на них, аби записалась до У. Н. Союза. За неявленність на річний мітинг, член підпадає карі 1-го а урядник 2 доляри. — Йосиф Сенчина, пр.; Кость Стадник, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє своїх членів і членкинь як місцевих так і позамісцевих, що річний мітинг відбудеться в неділю, дня 28. грудня с. р., точно о годині 2-ій пополудни в Ганчака гали, 839 Е. Брот Стр. Проситься усіх явитись на тім мітингу, бо маємо важні справи до полагодження, як: справоздание місцевого уряду і вибір нового уряду на рік 1925. Будемо приймати нових членів без вступного як до У. Н. Союза так і до Товариства. Родичі, припровадьте свої діти і впишіть до Молодечного Союза. Не легковажити собі. Виконуйтейте ту нагоду, яка рідко трафляється. Незявившийся на річнім мітингу член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Йосиф Юшкевич, предс.; Лука Заблоцький, кас.; Павло Стадник, секр.

ПЛЕРІНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, вибрало новий уряд на рік 1925: Антін Шпилуха, предс.; Клементій Пех, заст.; Йосиф Катулька, фін. секр.; Ст. Карбівничук, заст.; Ігнатій Скубик, секрод. секр.; Мих. Неребецький, касієр; Теодор Катулька, заст.; контролюри: Петро Катулька, Іван Мандзій і Григорій Кузьмінський; дозорця хорих Василь Бережанський; хорунжий Ілько Куземка; заступник Іван Негребецький; поміжем Дмитро Дудик. — Йосиф Катулька, секр. фін.

На Різдво і Новий Рік.

Переводимо грошеві посилки, доручаючи адресатови в краю на послідній почті, готівкою

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ

Звичайні посилки виконуємо на протязі 17 днів, поспішні за 8 днів, телеграфічно за 4 дні.

ПОВНА ГВАРАНЦІЯ — ЧЕМНА ОБСЛУГА.

Ціни знижені на всі святочні посилки.

Пишіть по блискі інформації і наш цінник.

THE STANDARD BANK

55 AVE. B. NEW YORK.

Phone: Greenpoint 8955.

РІЖНОРОДНІ МЕБЛІ І ТАПІЦЕРОВАННЯ

По найтанші ціни охотне набути в Українськім Складі:

Покойова мебель (Living Room Suit) з 3-х частий, з 2-х крісел і софи, від і вище ..... $ 45.00
Ідальняна мебель (Dining Room Suit) з 10-х частий, від..... 135.00
Меблі до спалні (Beds Room Suit) з 4-х частий, від 125.00
Ліжко з 3-ох частий, біле, від 17.50

Таксамо маємо на складі крісла, кухонні столи, круглі столи, бюрка і т. и.

Памятайте, що це є одинокий Український Склад Мебльв в Бруклині і околиці. Обслуга чесна, українська. Меблі доставляємо на Бруклин, Нью Йорк, Джерзи Сити і околицю.

Інтересовані нехай будуть ласка запамятати адресу:

СТЕФАН БУДЖАК

195 BEDFORD AVENUE, - - - - - - BROOKLYN, N. Y.

Дороговказ: Кростани кара і собвей з 14-ої вулиці завезе Вас на місце. 284—

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА

„З ОБІЙМІВ В ОБІЙМИ"

Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі

В сій штуці виступає 22 особи

ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.

Замовлення слати до:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

НЮ ЙОРК! Читайте уважно і другим скажіть! НЮ ЙОРК!
Укр. Театральний гурток Тов. ім. М. Драгоманова в Нью Йорку
відграє —
надзвичайно інтересну драму з часів паньщини на Україні під назвою:

„ПІМСТА ЗА КРИВДУ"

драма в 5-ох діях а в 6-ох відслонах, зі співами і танцями — В. Г. Казанівського.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ГРУДНЯ 1924 РОКУ
SUNDAY, DECEMBER 28, 1924.
в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.
ПОЧАТОК о годині 7-мій вечером. — ВСТУП $1.00 і 75 цнт.
В драмі беруть участь найлучші театральні сили. — Співи хору, сала і танці.
Дірігент А. Гела. — Режісер С. Фесолович.

Пімста за Кривду, драма, що представляє життя і боротьбу селян за часів паньщини, є надзвичайно цікаво бачити, як селяни мстяться на своїх гнобителях за заподіяні їм кривди. До численної участи запрошує всіх громадян. — ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ ЗАБАВА. — КОМІТЕТ. 300.01

ПРОРОКОВЕ ОКО

— або —

ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за **В. Лозинським** переповів **М. Ценівський.**

(Продовження)

(6)

Отже так; тепер подобаешся мені, юначе! — викликнув Семен. — Я ждав лише, чи спитаешся. Слава Богу, що ти спитався! Бо тепер знаю, що маеш розум. Слухай і запамятай собі :Коли хто прийде до тебе, чи то буде старий чи молодий, чи чоловік чи жінка, чи слуга чи пан, чи чернець чи вояк, чи в лахмітю і з дідівською торбою, чи в оксамитах і при богатій шаблі — то всеодно — коли хтось прийде, до тебе й ударить тебе долонею по лівому рамени і скаже ці слова:

ПРОРОКОВЕ ОКО
СИНОПА АРХІОКА,

то ти відповіш йому: МУШТУЛУК! Він на те має тобі сказати: „Бедришко здоровить тебе" — а тоді маеш запровадити його на цю поляну, показати йому це місце, котре знаеш. Хай викопає й іде з огом, а ти маеш мовчати про це ні слова! БПовтори но ти ці слова!

— **Пророкове око, Синопа Архіока. Муштулук!** — повторив я — і то кільканацять разів, поки Семен не повірив, що не забуду.

— А тепер у дорогу! — викликнув Семен. І завернули ми назад по дорозі клав мені в память усе, по чім я мав пізнавати, щоби не заблудити і потрапити до цієї скелі на поляні.

Коли ми вже станули в чистому полі, Семен обняв мене, поцілував у оба лиця й сказав:

— Оставай здоров, Івасю, помагай тобі Бог! А як пощастить мені, вернуся й візьму тебе з собою на Січ, на пороги, Івашком тоді звати-меш, гулятимеш із нами і на Турків ходити! Бо ти лепський хлопець, варта бути козаком! Бувай здоров!

Я його щиросердечно також як брата цілував і питаю:

— А кінь де?

— А деж би був? Є, чекае на мене, зараз він тут буде! — і вложив палець до уст, свиснув двічі коротко а проймаюче.

За малу хвилиночку почули ми копита в полі і кінь надбіг до свого пана, іржав радісно. Семен скочив у сідло і як вихор почвалав полями на дорогу.

Сумний вертав я до хати, бо втратив приятеля. А в душі чув я наче тягар великий, бо ціла та таемнича річ, що мені її повірив Семен і на котру мені велів присягнути, так мене пригноблювала, наче млинський камінь. Жах проймав мене, що мені віддали велику тайну, котрої сам не знаю — і начеб я був сторожем чогось, чого я сам не бачив, а що мусить бути і великим скарбом і проклятою якоюсь річчю, коли стільки крови і нещастя на ньому було. Входжу на обійстя тай бачу, мати стоіть у дверях і кличе:

— Івасю, чи то ти? Кудиж ти бігав по ночі?

Мусів я матері оповісти, що мене Семен викликав і що я потайки виkрався, бо не хотів будити її, що Семен хотів лише попрощатися зі мною, та що я виніс йому пистолі.

— А чомуж тебе такий час не було, — каже мама — пробудилася я за шелестом, дивлюся, а тебе немае. Що ти так довго робив із козаком?

— Відпровадив його до коня, що його оставив був під лісом.

— І більш ніщо? — питае мама.

— Більш ніщо.

Добре, що то ніч була, бо инакше мати булаб побачила, як я очи опустив до землі і як лице в мене зачервонілося. Не вчив мене ніхто говорити неправду, тай не вмів я брехати, але тепер сказав я неправду перший раз у життю і то перед рідною ненькою. Дуже було мені прикро й жаль; було мені так, як колиб зазнав якогось нещастя. До світанку було ще доволі далеко — поклався я й заснув. Вже сонічко високо стояло на небі, коли я прокинувся. І здавалося мені якусь хвилину, що це все що сталося, то був лише сон і нічна примара. Збіраюся скоренько, аж уиходить мати й каже:

— Слухай но, Івасю, люди в селі голосять новину, що той жид іще жие і що то дуже знатний купець, слуга і повірник княжий і воєвідський, котрі вставляться за ним. Семена вже всюди аж по Львів і перемишль окликали, з самбірського замку вислали погоню в ріжні сторони, аж до мадярської границі, гайдуків, смоляків, жовнірів. На голову Семена наложили тисячу золотих. Візьме той, хто його живого або вбитого доставить. Пігнало богато вояків і мужиків як добровольці ловити Семена, навіть підстароста з гайдуком Кайдашом виxали на світанку в погоню.

Говорить мати й глядить на мене пронизуючим і перелякним зором. А я вклак ніби молитви ранню молитву, але слова застрягали мені в горлі, а серце в мене билося, начеб хто молотом вдаряв мені під ребрами.

IV.

ІДУ В СВІТ.

Недармо то каже приповідка, що клин клином вибивається. Влізла мені в голову справжнім клином історія Семена і ця його таемнича річ, закопана в лісі, котрої я мав бути німим сторожем і повірником. І про ніщо я вже не мігдумати, лише про ще й це без перестанку. Та найшовся скоро инший клин, а такий гострий і болючий, що не лише начеб розлупив мені голову, але й серце перевертів глибоко, як розбійничий ніж. Мій батько мав вернутися з цієї турецької фірманки найдальше в серпні, а тимчасом ось і вересень добігав кінця, а батька як не було так не було.

Страх за батька і журба велика настали тепер у нашій хаті. Мати плакала в день і в ночи, а я в моїному жалю ані її розрадити ані собі додати духа не вмів. А люди в селі, засмішь нам додати серця й надії, то лише милосердилися над мамою, приходили до неї начеб по небіщикові і разураз говорили, як то з турецької землі тепер мало хто вертае, бо там тепер страшні неспокої і кровопролиття та що з Божою волею треба погодитися і на службу божу давати за душу батька, бо, кажуть мамі, „колиб ваш жив, то дав би знати про себе навіть і з турецької тюрми, а так певне без священика між поганцями марно згинув". На цю всю біду, одинокий наш своюк і опікун, наш дядько, помер із горячки. Остали ми тепер сироти.

Ходили ми з матірю до Самбора, до пана Зиболта, купця. Він мав склади угорського вина і торгував із львівськими Вірменами. Просили ми його, щоби писав, чи не знають що про цю валку, з котрою батько їхав. І він зараз написав. Та відписали, що там також між цими Вірменами, що мали або свояків або крам у цій валці, велика є тривога і журба, бо не мають ніякої вістки.

Тоді то, в той тяжкий час, переконався я добре, що страшнійшою від злодєського нещастя бувае вічна непевність, коли то душа людини наче завішена між жалем і надією, шарпаеться в болю, а думки бються зі собою, а котра з них найсумнійша та все найсильніща. А мені і ненці мойй було так, начеб батько нам перед очима щодня вмірав, а щодня иншою смертю: то від пошести, то від хижого звіря в пустині, то від руки розбійника. І щодня знову живий повертався: то як чоловік здоров і веселий, то як калікa і дід жебрущий, то як нещасливий бранець, викуплений з рук поганських. І так серед цієї журби час минав. І начеб цього нещастя ще було за мало, прийшло инше, з волі і з руки лихого чоловіка.

(Дальше буде)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ОСВІТА І ОСВІТЛЕННЯ.

Підчас недавної паризької конскрипції ствердженo, що серед паризьких ліхтарників, яких обовязком є запалювати гасити і здержувати уличні ліхтарні, найшлося сто людий з університетською освітою.

МИКОЛА КАРЛАШ В ТРУПІ Д. МЕДОВА.

В суботу, 27-го грудня відбудеться перший дебют знаменитого баса російської опери Миколи Карлаша. Для першого виступа він заграе ролю Івана Карася в знаменитій опері Запорожець за Дунаем, котру відограе трупа Д. Медова в галі Просвіченне, що на 2nd Ave. під ч. 9. Д. Карлаш довгий час грав в трупах Саксаганського і Садовського, оспіля піпов в російську оперу і 2 роки тому назад приїхав до Америки з оперою Федорова. Чудовий голос (басс) і артистична гра артиста Карлаша, придали йому богато прихильних патріотів його таланту. Трупа Медова всім відома добре і не треба хвалити тих, котрі мають таку силу поклонників їх грн. Ролю Оксани відограе талановита Р. Соловіева, а ролю Одарки С. Радіна. Селіх-Ага Веселий, а Андрія Н. Назарів.

Москаль.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР
ПІД ЗАРЯДОМ
Д. МЕДОВА

— ВІДОГРАЄ —

В СУБОТУ 27 ГРУДНЯ 1924

В ГАЛІ „ПРОСВІЩЕННЯ"
N. 9. 2nd AVENUE, NEW YORK, N. Y.
ЗНАМЕНИТУ ОПЕРУ В 3-ох ДІЯХ

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

Гулака-Артимовського.

Ролю Івана Карася виконае оперовий артист **НИКОЛА КАРЛАШ.**

Ролю Оксани відспіває **Р. СОЛОВЬЕВА.**

Приймае участь вся трупа **ХОР І ТАНЦЮРИСТИ.**

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30. ВЕЧЕРОМ.

ВСІ ТИКЕТИ НУМЕРОВАНІ
І зарані продаються в редакціях „Русского Слова" й „Русского Голоса".

Відповідний режісер Д. МЕДОВ.

CUNARD

Галичани, відвідавши на короткий час до краю у відвідини, не більше як рік, будуть впущені назад до Злучених Держав без всякої перешкоди що до квоти.

ДО ГАЛИЧИНИ

в найкоротшім часі кожду суботу на 8-ох поспішних кораблях

БЕРЕНГАРІЯ АКВІТАНІЯ
МАВРЕТАНІЯ

(через Шербур і Саутгемптон)

Коли хочете спровадити сюда рідних з Галичини, замовляйте тепер шіфкарти, Наші офіси в Галичині дадуть їм необхідні вказівки і пораду. Всім пасажирам 3-тої кляси даються особні каюти. Чистість і ціна без порівнання. За інформацією вдавайтеся до місцевих агентів або

CUNARD LINE

25 BROADWAY NEW YORK

ПОЗІР! УРКАІНЦІ І УКРАЇНКИ!

АНДРІЯ ДОМАНСЬКОГО

100,000 Рекордів Гармоніфікс, Рекордів вироблені і запатентовані Андрієм Доманським. На замовлення вишлемо слідуючі рекорди:

1. Милі злучі родичі, концертна фантазія. З другої сторони Полька соловей. Рекорд 12-цалевий. Ціна $1.25
2. Концертна гра на Гармоні з піснями Рождественими. — Попурі; з другої сторони Полька писли о жизни. Ціна 1.25
3. Новий Марш — Спомини о родині. З другої сторони Польонеза. Рекорд 12 цалевий. Ціна 1.25
4. Оберек. Білий Орел. З другої ст. Полька Чижик. Рекорд 10-цалевий. Ціна 1.00
5. Страдание по забувшій любві. З другої сторони Вальц, неудача молодого життя. Рекорд 10-цалевий. Ціна 1.00

При замовленях рекордів просимо прислати і гроші на пониззу адресу.

Маємо також рідного рода гармоні і грамофони. Андрій Демяненко учить грати на гармоні. Музика для Концертів, Балів і Весіль. Замовлення на рідні Гармоні і інструменти викінчуються під особистим доглядом п. Андрія Доманського. 298,01,2

ANDREW DEMIANENKO
Manufacturers of Accordions
206 Springfield Ave., Newark, N. J.
Telephone: Market 5054.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найновійшій електричні апарати.

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і вкірних недуг, венеричні хороби, ревматизм, остре нервові і хронічні недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Годзини від 9. рано до 8. вечер.
В неділю від 9. рано до 4. полудні.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і виключно. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Годзини офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ДР. К. Д. БІЛИК
120 E. 28th ST., NEW YORK, N. Y
Tel. Caledonia 8014
Недужі мущини, женщини і дітий. Урядові годзини: від 9. до 10. рано від 5.30 до 7.30 вечером.

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведения порадів Київського Інституту шпиталя.
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
E. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 5th fl., New York
Tel. Orchard 8121.

ПОЛЬЩА И ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ.

За ревізію польського питання.

(З берлінського Укр. Прапора).

Під сею назвою оголошує „Комітет поневолених народів" в чергових пресових бюлетині, виданим французькою мовою, лист голови Комітету проф. др. М. Лозинського до Charles-a Roden-a Buxton-a, одного з провідників Labour Party, члена британської делегації на V. Збори Союза Націй у Женеві. Сей лист звучить:

У варшавському щоденнику „Роботнік", орган польської соціялістичної партії, один з членів партії містить розмову, яку мав з Вами в Женеві про положення народів, поневолених Польщею.

Коли вірити його словам, то Ви мали похвалити Польщу за се, що сим разом не чули в Женеві ніяких жалоб проти неї а далі мали висловити свої думки:

„Бачимо, що ключ до мира в Східній Европі лежить у Польщі. Скажіть мені щиро, товаришу, чи ті ваші закони про мову будуть виконані? В кругах Labour Party шораз ліпше розуміють польські справи, значіння Польщі й небезпеку, яку можуть викликати всякі проби нарушення теперішнього територіяльного стану".

Я не можу допустити, щоб Ви могли висловити такі думки. Треба радше приняти, що такі думки старався вмовити у Вас той польський соціяліст, який говорив з Вами в Женеві. І тому позволю собі вказати Вам на не правильність тих думок.

Перше всего не можу допустити, щоб Ви могли сказати, що сим разом не чули ніяких жалоб поневолених народів на Польщу.

Адже підчас мого побуту в Лондоні, де Ви були такі ласкаві уможливити мені принятя в секретаріяті Labour Party, Ви дістали мою записку про положення Українців, Білорусинів і Литовців під Польщею.

Потім з Парижа і Ви й инші визначні члени й секретаріят Labour Party дістали всі публікації „Комітету поневолених народів".

Вкінці в Женеві британська делегація дістала український, білоруський і литовський меморіяли про положення тих народів під Польщею, декларацію „Комітету поневолених народів", як також усі инші публікації Комітету, між иншим відповідь на промову польського делегата Скшиньского на пленарнім засіданню Союза Націй 10. вересня.

З сих публікацій кождий може переконатися, що проти Польщі підносять поневолені народи дуже поважні закиди.

Ми знаємо, що Польща, предбачуючи ті закиди, змінила свою тактику на міжнародній полі.

Коли до недавна Польща стояла на тім, що Союз Націй не сміє втручатися до того, що діється в її границях, і грозила навіть виступленням з Союза Націй, то від часу, як в Англії прийшла до влади Ваша партія, а у Франції лівий блок, вона старається виступати на міжнародним полі як ревна заступниця ідей Союза Націй, — з окрема охорони національних меншостей. В тій цілі польський сойм ухвалив відомі закони про мову, в тій цілі польське правительство завраджувало комедію з заложенням українського університету в Кракові, в тій цілі п. Скшиньскі виголосив свою промову в Женеві.

Одначе про вартість сеї реклями нехай говорять факти.

В мотивах рішення Конференції Амбасадорів з 15. марта 1923 р. про східні границі Польщі стверджено, що „Польща признала потребу автономічного режіму в Східній Галичині". А саме польське правительство предложило Конференції Амбасадорів закон з 26. вересня 1922 р. про заведення місцевої самоуправи у воєводствах львівськім, станиславівськім і тернопільськім, на які воно поділило Східну Галичину.

Очевидно льокальна самоуправа частий, се зовсім не те, що автономія цілости. Чи польське правительство обдурило Конференцію Амбасадорів, представляючи їй згаданий закон як закон про автономічний режім для Східної Галичини, чи Конференція Амбасадорів свідомо дала себе обдурити, не беруся рішати.

Одначе схему стверднти особисто: Згаданий закон постановляє, що місцева самоуправа у воєводствах львівськім, тернопільськім і станиславівськім повинна бути заведена найдалі до двох літ, себто до дня 26. вересня 1924 р. Сей речинець уже минув, а одначе польське правительство ані не думає про введення закона про місцеву самоуправу згаданих воєвідств.

Тимчасом в англійськім і французькім уряді закордонних справ мене переконували, що ми не маємо причини до жалоб, бо прецінь Польща збирається завести в Східній Галичині воєводську самоуправу.

Що з сього виходить? Що закон з 26. вересня 1922 ухвалений тільки на те, щоби служити для Польщі реклямою на міжнародним полі, в дійсности ж польське правительство й не думає вводити того закона в життя.

У згаданім законі є також постанова, що так само до двох літ, себто до 26. вересня 1924 р., має бути заложений польським правительством український університет.

Як не введено згаданого закона в життя, так не заложено українського університету. Те, що сказав у сій справі п. Скшиньскі в Женеві, було знов тільки реклямою, обчисленою на міжнародний ринок. В дійсности, замість заложити повний український університет у Львові, старинним центрі української культури, польське правительство видумало монструальний плян заложити „Український Інститут", зложений всего з кількох гуманістичних катедр, в польськім Кракові. Похвалившися сим своїм помислом у Женеві, не робить воно нічого, щоб навіть сей помисл реалізувати. На скільки сей польський плян являється просто наругою над домаганнями українського народу, нехай свідчить факт, що всі українські чинники відкидають сей польський плян.

Переходжу до законів про мову. Польський соціяліст вкладає у Ваші уста питання, чи сі закони будуть виконані. Очевидно, що не будуть, бо вони — як усе, що ухвалює польський сойм чи заряджує польське правительство нібито в інтересі поневолених народів, — є тільки реклямою для міжнародного ринку.

При тім сі закони так складені, що дають польським урядовцям у руки інструмент до якнайбільшого шиканування населення. Коли хто з Українців, Білорусинів чи Литовців захоче, щоб його справа була швидко полагоджена, то буде примушений зректися тих „прав", які дають йому ті закони.

Але якби вони навіть були виконувані, — то що з того? Адже сі закони, се тільки один з інструментів польської політики для поневолення неполяцьких народів. Ви європейські демократії нічого не говорить факт, що українські й білоруські посли в польськім соймі й сенаті, а так само всі українські, білоруські й литовські партії наклеймили ті закони як інструмент поневолення?!

Коли порівнати, які права мала в Австрії не тільки мова польська або чеська, які належали до урядових мов, але навіть мова українська, яка була угнетена польським режімом у Галичині, з тими „правами", які дають Українцям, Білорусинам і Литовцям згадані закони, то треба сказати, що коли Австро-Угорщину європейська демократія вважала гнобителькою народів, то Польщу треба назвати хіба пеклом для поневолених народів.

Між думками, які польський соціяліст вкладає у Ваші уста, є одна правдива: „Ключ до мира в Східній Европі лежить не в тім розумінню, яке приписує Вам польський соціяліст.

Погляньте тільки, як повстала теперішня Польща!

Підчас світової війни ніхто не уявляв собі Польщі инакше, як тільки, в етнографічних границях, і то — до часу російської революції — тільки як автономну територію у звязку з Росією.

На скільки ходить про українську й польську територію під Австрією, т. зв. Королівство Галичини, то між західніми державами антанти й Росією була виразна умова, що Західна (польська) Галичина відійде до автономної Польщі, а Східна (українська) Галичина до Росії.

Ще підчас Мирової Конференції державі антанти не мали відваги признати Польщі стільки непольських земель, скільки вона опісля завоювала. Тому у Версайськім договорі не означено східних границь Польщі. Тому Східну Галичину віддано Польщі виразно тільки під тимчасову військову окупацію, обіцюючи населенню дати пізніше змогу виконати право самовизначення. Тому означено опровізорично східну границю Польщі (т. зв. лінію Curzon-a) без занадто великих відхилень від етнографічної границі польського народу.

В той час державі антанти не мали ще смілости ані до відроломства супроти своєї союзниці Росії ані до потоптання проголошеного ними принципу самовизначення народів.

Щодо Росії стояли вони на становищі, що вони не признають радянського правительства, але вважають Росію далі союзницею і забезпечують для неї всі права союзниці; ті права тоді ввійдуть у життя, коли в Росії прийде до влади правительство, яке державі антанти визнають.

Що-до принципу самовизначення народів, то розбиваючи нібито в ім'я сього принципу Австро-Угорщини, ослабляючи Німеччину, державі антанти ще не відважувалися явно потоптати його ногами у відношенню до тих народів, на які мала апетит Польща.

Підчас Мирової Конференції президент польської республики Пілсудський сказав раз до своїх приятелів: „Західні границі дістали ми як Liebesgabe держав антанти, східні мусимо собі вечем виборити".

І справді у війні з Радянськими Республіками з Литвою Польща вечем означила свої границі на сході, диктуючи Радянським Республікам риський договір і захоплюючи замахом генерала Желіговського Виленщину.

Тут знова прошу звернути увагу на поведення держав антанти. Коли радянські війська стояли під Варшавою і Польщі грозила катастрофа, тоді держави антанти виступили як посередники, пропонуючи перемиря на основі лінії Curzon-a мировому Конференцію в Лондоні. Але коли небезпека для Польщі минула, державі антанти зовсім не вимагали від Польщі, щоб вона спинилася на лінії Curzon-a й не йшла далі на схід.

Рік перед тим те саме зробили держави антанти зі Східною Галичиною. Коли українська армія перемагала Поляків комісія держав антанти хотіла накинути нам перемиря і грозила нам страшними карами за дальший пролив крови. Ми згодилися на перемиря, але в той час Польща вже була сильнійша від нас, діставши з Франції армію Галлера, й відкинула перемиря. І щож, чи на Польщу впала кара за дальший пролив крови? Ні, вона дістала мандат заняти Східну Галичину!

Коротко кажучи, Польща мечем завоювала 8 мілионів Українців, 3 мілиони Білорусинів і Литовців, відриваючи їх від рідного пня, від України, від Білорусі, від Литви.

А держави антанти рішенням Конференції Амбасадорів з 15. марта 1923 р. санкціонували те завоювання.

Перед світовою війною ті землі належали до Росії, а Східна галичина, яка належала до Австрії, була, як згадано, обіцяна Росії.

Коли стояти на становищі Версайського договору, в якім держави антанти виступають як союзники Росії й оберігають цілість її території, то відступлення російських територій Польщі являється вироломством супроти Росії.

Колиж стояти на становищі пріньципу самовизначення народів, то віддання части Українців, Білорусинів і Литовців проти їх волі під польське ярмо являється потоптанням того пріньципу.

Ось як повстала теперішня Польща: вироломством держав антанти супроти союзниці Росії, потоптанням нимиж самими проголошеного пріньципу самовизначення супроти народів, які на руїнах старої Росії побудували власні національні держави.

Тепер Україна й Білорусь творять окремі держави в Союзі Соціялістичних Радянських Республик, Литва творить незалежну республику.

Чи можна допустити, що Україна, Білорусь, Литва примиряться з тим, що части їх територій й народу знаходяться під польським ярмом? І чи можна допустити, що части Українців, Білорусинів, Литовців, відірвані від рідного пня, примиряться з польським ярмом і не змагатимуть до відірвання від Польщі і зєднення зі своїми національними державами?

Тому клоч до мира в Східній Европі лежить у Польщі. Бо доти не буде мира в Східній Европі, доки не буде переведена ревізія польського питання, доки Польща не буде зредукована до своїх етнографічних границь, доки народи, поневолені Польщею, не здобудуть національної незалежности й національного зєднення.

Не „всякі проби нарушення теперішнього територіяльного стану", як се Вам вкладає в уста польський соціяліст, але вдержування теперішнього територіяльного стану щодо Польщі являється постійною небезпекою для мира.

І в українській державі і в тій части українського народу, яка стогне під польським ярмом, постійно зростатиме бажання знести лінію рижського мира, яку накинула Польща Союзови Радянських Республик, лінію, якою розрізано на двоє живе тіло українського народу.

Те саме треба сказати про Білорусинів і Литовців.

Перед европейською демократією, коли вона справді поважно змагає до осягнення постійного мира лежить задача перевести ту ревізію польського питання мирним шляхом.

Инакше мусить прийти хвиля, коли народи, яких часть стогнуть у польській ярмі, вхоплять за зброю, щоб перевести ту ревізію збройною силою.

Польським демократам і соціялістам, які в західній Европі шукають підпомоги для теперішньої Польщі, Польщі завойовничого імперіялізму. Польщі — тюрми народів, західно-европейські демократи й соціялісти повинні сказати тільки одно: Нехай Польща віддасть Україні, Білорусі, Литві завойовані землі, нехай верне до своїх етнографічних границь!

Бо тільки така Польща — держава польського народу — має рацію істнування.

Польща гнобителька народів — мусить розвалитися, як розвалилася Австро-Угорщина і Росія.

Хто хоче постійного мира на справедливих основах, той мусить бути ворогом теперішньої Польщі.

Даруйте, що я може занадто довго спинився над справою, яка — я певний того — є Вам ясна. Одначе супроти польської пропаганди, яка всіми способами, не спиняючися перед надуживанням пріньципів демократії й соціялізму старається ввести в блуд опінію европейської демократії, ніколи не буде забагато голосити ту правду, що в імя права народів на самостійне істнування, в імя постійного світового мира теперішня Польща мусить бути віддана основній ревізії.

РІЧНІ ЗБОРИ

Ліги Американських Горожан
відбудуться
В СУБОТУ 27. ГРУДНЯ 1924.
о годині 8. вечером
під ч. 30 Е. 7-а ул. в Ню Йорку.

Членів а також прихильників і симпатиків народної справи просить о участь
301
Видїл.

Спіше натирание дае пільгу!
Не спускайтесь на всякі мести кои потребуете ліпімент

PAIN-KILLER Reg. U.S. Pat. Off.

Є се найлїпший ліпімент. Правдивий коли має знак Якоря.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 S. 4. St. Brooklyn, N.Y.

НАЙВІЛЬШИЙ СКЛАД ПІРЯ В АМЕРИЦІ.

Ми продаємо пір'я нашого власного виробу, яке не зіпсоване дотвигнем. Можемо вислати ціле пір'я, дерте або моє. На жадання вишлемо всі проби до якої небудь місцевости в Америці. Пишіть сейчас з цїновитим довіром до найбільшого українського складу з пір'ям:
ALBERT STETZ,
138 Passaic St., Passaic, N. J.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева.
Достарчується автомобілі на весїля, хрестини і другі окасії. Удавайтесь до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
45 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 640

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

АННА ЯСІНЧУКІВНА, котра виїхала 1913 року в Америку з Івано-Франківська, пов. Коломия, зволить зголоситися в **UKRAINIAN INFORMATION BUREAU, 470 W. 23rd St., New York, N. Y.** 296,01,6

СТАЛИЙ і добрий заробок для мущин і женщин в кождій місцевости за кілька годин дня в Америці і Канаді. Офіри висилати зараз до **D. Wrublewskij, 160 Ave. C., New York, N. Y. Dpt. 18-B.**

АГЕНТИ—РОБІТЬ ВЕЛИКІ ГРОШІ ПРОДАЮЧИ **Madison „Better-Made"** Сорочки вprost з фабрики. Понад мілїон вдоволених. Легко продаються. Здяння ці капітану не потрібно. Мущини заробляють від $100 до $150 тижнево. Знамените мярило. Пишіть по дарові зразки. **Madison Factories, 507 Broadway, New York.** 273—

УВАГА: Хто хоче відробити фотографії на портрети, то не відказується до нужих. Присилайте свої фотографії до нашого студія. Робимо олійною фарбою. За роботу гарантуємо, що будете вдоволені. Пишіть М. Рушельській. **OILFLEET PORTRAIT CO., 25 3rd Ave., New York.** 301,1,6

НОВІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ КОЛЯДИ.

15503 Бог предвічний і Христос родився. — 27015 На небі зірка і Всі разом співайте. — 3995 Бог ся рождає і Нова радість стала. — 4042 Радуйтеся всі люди і Нині Адамє. — 7307 Нова радість стала і Небо і земля. — 7308 І ясла лежить і Радуйтеся всі люди. — 7259 Вселенная веселися і Ірод цар. Ціна 75 цит. — Кромі колядрекордів маю великий вибір инших рекордів. Замовлення і гроші шліть до: 01-04
ANDREW BARNA,
252 Nepperham Ave., Yonkers, N. Y.

ПОТРІБНО СЕЙЧАС УЧИТЕЛЯ
до української народної діточої школи в Бронкс, Н. Й.
Вимагаєсь учити дітий і анальфабетів, співу і музики з нот. Угода особисто або листовно. 300-02
WASYL MOROZOWYCZ,
1134 Simpson St., Bronx, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ АПТИКАР
М. ВАЗА (M. VASA)
перепровадив свою Аптику з Корт улиці рір Принц на Белмонт рір Корт улиця, Newark, N. J.
Всіх інтересованих шановних Українців просимо звертатися на нову адресу. 284

КОЛИ ХОЧЕТЕ БУТИ
ЗНАМЕНИТИМ МАГІКОМ,
знати магічні тайни та знати, під якою планетою родилистеся, яке чекає Вас щастя, пишіть по Астрономічний Гороскоп, заслучаючи 4 ц. марками до:
INTERNATIONAL SALES HOUSE,
W. Staba, prop.
184 E. 7th St., New York City

ПАТЕНТИ

Наш патентовий підручник та зразкові карти вишлемо даром на жадание. Пишіть по них сейчас. Можете писати до нас по українськи. Справи, відносячися до патентів, марок, та продажа патентів, полагоджуємо сейчас.

BRYANT & LOWRY
Registered Patent Attorneys
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.
(Successors to A. M. WILSON, Inc.)

ЧИТАЙТЕ ДАРМУ ІСТОРІЮ СЬОГО ЧОЛОВІКА.

Працюю в майнах і зароблявю добрі гроші, мою одинак шестеро дітий, тому я незабаглно так богато, як здається; я женатий вже цілнайть літ і люблю свою родину, а вона мене. З жінкою я був за весь той час щасливий, аж тому два роки, коли вона занеміла. Я лічив її дуже не строгося тим, що наскладалисьмо; пробувалося кождому методу зміну, щоб її вилічити, але ніщо вона не могла і вона занепадала. Майже нічого її не помагало. Вкінці з нею було так зле, що не могла вже занимати денними обовязками так, що я мусів сам все робити в кухні, навіть прати. Те все робив я охотно, рівні, що чейже кождий мож бідні жена на здоровіе. Вместо однак, щоб її було ліпше, було її все гірше; вирост никлі і лишіла аж до 95 фунтів. Тепер вже нічого зовсім не сподівався, бо я думав, що прийшов кінець. Моя сестра, що же в Ню Джерзи, прийшла відвідати нас, бо чула за наше нещастя. Вона все давторами для своєї родини; коли в родині котрийсь з нас поклінчився, то вона сейчас йому завивала рани. Вона лишень подивалася на мою жінку, сейчас сказала тій, що з нею є. Вона мала правду. Моя жена терпіла від сголітеря і моя сестра вже відкрила ся. Се було тому місяць. Днесь моя жена чуеся вже ліпше, бо вникнула з себе хробака з 30 дїтів довгого. Вилядає що вкінці вислухано мою молитву і вона на дорозі до здоровля. Л. К. Джордан, Кентукі.

Богато мущин, женщин і дітий нераз лічиться безуспішно на нині хороби, коли їх правдива слабість є сей монстер солітер. Правдиві помоги його суть відпадки частями, похожі знаки, втрата апетиту, обложений язик, горячка, біль хребта і ніг, заворотень голови, умлівання від порожнього жолудка, темні знаки під очима. Жолудок тяжкий, чуте овязання в жолудку і кишках. Жовта шкіра, утрата загн, недобрий відих. Нема охоти до життя, праці, нема амбіції, все лінивий. Електричні напади знані як причина хробака, який нераз дорости по 60 фітів. Солітер повзучий до горлинки, може здусити свою жертву. Побудуйтеся його закім незапізно. Замовіть лікарство Laxitan днесь, яке вишлемо вам до одержанню $10.48 через Laxal Med. Co., 448 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Laxitan є нешкідливий, не продається по аптиках. Пробуйте його. Завсекурувати рахунок додайте 25 ц.

ДОЛЯРИ

ВИПЛАЧУЄМО В КРАЮ НА ОСТАННІЙ ЛОЧТІ ПІД ПОВНОЮ ГАРАНТІЄЮ.
ШИФКАРТИ, ПАШПОРТИ, АФІДЕВІТИ, КОНТРАКТИ, ПОВНОВЛАСТИ ТА ИНШІ ДОКУМЕНТИ.
ДОМИ В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ ПРОДАЄМО ПО ДУЖЕ ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.
До інформації у всіх справах звертайтесь особисто або листовно до звісного Українського Бюра:
S. KOWBASNIUK
244 AVENUE A, cor. 15th STREET,
NEW YORK, N. Y.